

Trangen til en saadan Genoptagelse af Fortidens almindelige Vennemøder havde længe været levende i disse Krese. Det lod sig nemlig ikke længer skjule, at det frisindet-religiøse Samfund i den senere Tid i en betænkkelig Grad havde tabt sin forrige Indflydelse paa Befolkningen. Partiets store Høvdinge var alle døde; ogsaa de mere betydende af de stedlige Førere var — som her i Sandinge — efterhaanden gaaet bort. Samtidig havde et middelalderligt Spøgelse, den mørke Pietisme, rejst sig i uanet Vælde. Egn efter Egn havde — ofte næsten uden Modstand — givet sig Helvedsprædikanterne i Vold. Det var, som om den Række politiske Ydmygelser, der var overgaaet Befolkningen, havde lammet Sindene og gjort dem til et let Bytte ogsaa for det aandelige Ild- og Sværdregimente.

Der var derfor efterhaanden opstaaet nogen Utaalmødhed i Vennesamfundets Lejr. Man krævede med stigende Styrke, at „der skulde gøres noget“. Der havde endog hævet sig kætterske Røster for den Anskuelse, at Samfundets hidtil forfægtede Kristendomsopfattelse led af visse Mangler, at den rentud sagt ikke længer svarede til, hvad et Nutidsmenneske fordrede. Alle Partiets Ord- og Penneførere havde i den sidste Tid haft musetravlt med at underkaste Livssynet en kritisk Revision; og over hele Landet ventede den betrængte Menighed i voksende Bekymring paa det forløsende Ord, der endelig skulde bryde den kirkelige Reaktions Magt og gengive den frie, lyse og glade Kristendomsforkyndelse det tabte Herredømme over Sindene.

Det var just med disse Forhold for Øje, at man havde udstedt Indbydelse til det omtalte Vennemøde, hvor de forskellige Anskuelser kunde komme til orde og Afgørelse træffes angaaende en samlet Optræden overfor fælles Modstandere. Flere af de idag tilstedeværende fremmede havde udtrykkelig indfundet sig for